

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Dorina Negru și reprezentantul acesteia, avocatul Ivan Turceac,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Veniamin Negru împotriva Dorinei Negru, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Criuleni și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei sect. Centru, mun. Chișinău, cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 28 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-968/24
nr. PIGD 2-19163216-01-2ra-09082024)*

Argumentele recursului nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în vigoare după 01 septembrie 2023).

Judecătoria Criuleni, sediul Central, jud. V. Sucea
Curtea de Apel Chișinău, jud. N. Budăi, V. Mihaila, V. Cotorobai

16 iulie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Dorina Negru și reprezentantul acesteia, avocatul Ivan Turceac,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Munteanu,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 14 octombrie 2019, Veniamin Negru, reprezentat de avocatul Eduard Hadei, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Dorinei Negru, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Criuleni și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei sect. Centru, mun. Chișinău, cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor, încasarea pensiei de întreținere a copilului minor și compensarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că, prin decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și decizia din 15 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost stabilit domiciliul copilului minor XXX cu mama Dorina Negru.

3. Ulterior pronunțării deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 septembrie 2018, la 30 noiembrie 2018, minorul XXX a împlinit vârsta de 10 ani, fapt ce îi conferă, prin prisma art. 63 alin. (2) din Codul familiei, posibilitatea legală de a-și manifesta opinia cu privire la stabilirea de către instanța de judecată a domiciliului acestuia cu unul dintre părinți, în cazul lipsei unui acord între aceștia.

4. Astfel, la 01 februarie 2019, după împlinirea vârstei de 10 ani, copilul minor a dat o declarație, în fața notarului public, prin care a confirmat că dorește să rămână cu tatăl său.

5. Reclamantul a menționat că, declarația notarială și faptul juridic al atingerii de către copil a vârstei de 10 ani a survenit ulterior posibilităților procesuale legale de anexare la cauza civilă, prin care domiciliul copilului minor a fost stabilit cu mama.

6. Reclamantul a specificat, că notarul public din Republica Kenya, Nairobi Zachary Njagi Gathaara, autorizat în modul corespunzător, a certificat că minorul XXX s-a prezentat în fața sa la 01 februarie 2019, fiind identificat de

notar, unde a recunoscut semnătura sa și că el a depus declarația de mai sus, de bună voie, fără niciun fel de constrângere, influență sau coliziune nejustificată. Interviu cu notarul din Republica Kenya a avut loc în mod privat, în oficiul notarului public și în absența tatălui, la ora 17:00 conform orei Africii de Est.

7. La fel, reclamantul a precizat că, la 22 martie 2019, actul notarial a fost confirmat de secția consulară a Ambasadei Republicii Kenya în Ankara, Turcia. Ulterior, la 02 aprilie 2019, ambasada Republicii Moldova la Ankara, Turcia, a certificat autenticitatea documentului dat, confirmând legalitatea procesuală a obținerii acestuia. Iar, la începutul lunii iunie 2019, actul dat a ajuns la reclamant.

8. La 11 iunie 2019, notarul Melnic Oxana a legalizat semnătura traducătorului autorizat Covtun Nina, în ceea ce ține de certificarea de către aceasta a exactității traducerii cu textul înscrisului în original (din engleză în română), conferind actului forma cerută de lege, în sens procesual.

9. Reclamantul a considerat că, pentru speța în cauză, este foarte important de reținut faptul juridic al dobândirii, la împlinirea vârstei de 10 ani, a capacității de exercițiu, adevărat limitată, a minorului XXX, instituită de legea materială, și anume art. 63 alin. (2) din Codul familiei.

10. Din conținutul pct. 12 al declarației date în fața notarului se constată că, XXX, prin părerea sa, manifestă dorința de a rămâne mereu cu tatăl său, fiind indicate următoarele: „Aș dori să locuiesc cu tatăl meu, deoarece tatăl meu este aventuros și mă i-a cu sine în diferite locuri precum Dubai, Ucraina, Etiopia, Mozambic și altele pe care nu le mai țin minte”. În pct. 19 din declarație se indică „Sunt un copil norocos. Sunt fericit că sunt cu tatăl meu și mi-aș dori să fiu cu dânsul mereu”. Copilul a apreciat conștient alegerea sa, prin opinie liber exprimată, a traiului în comun cu tatăl său, subliniind în mod aparte relația puternică și specială, pe care o are cu acesta.

11. Reclamantul a remarcat că, despre mama sa, copilul minor a remarcat primirea de la aceasta a cadourilor scumpe (pct. 10 din declarație), ceea ce nu modifică în esență comportamentele și atitudinile generale relevante de atașament ale acestuia că ar vrea să rămână mereu cu tatăl său, iar mama să-l viziteze.

12. Deopotrivă, reclamantul a învederat că, în prezent, temporar se află în interes de serviciu în Nairobi, Republica Kenya. Însă, dispune de domiciliu în Republica Moldova, care aparține mamei sale și în care locuiește copilul minor atunci când se află în Moldova, alături de tatăl său.

13. Reclamantul a declarat că are capacitatea de a-i asigura copilului minor necesitățile cerute de lege pentru educația calitativă, precum activități extrașcolare interactive și asistență medicală calitativă. Copilul aproximativ de 4 ani se află exclusiv cu el, fiind fericit de ceea ce i se întâmplă, în condițiile în care permanent comunică cu mama sa, care vede și înțelege că fiului ei îi este foarte bine și confortabil la școala la care învață, mediul social în care își petrece timpul și oamenii care îl înconjoară. Iar, întreținerea copilului minor întotdeauna a fost asigurată în exclusivitate de către reclamant, în ultimii aproape 4 ani, acest lucru fiind făcut în străinătate în Nairobi, Kenya. Atașamentul copilului față de mama sa, în mod cert, era indus de calitatea de mamă și lipsa tatălui în perioada de la nașterea copilului până în anul 2016. Însă, chiar și în acea perioadă, reclamantul a făcut tot posibilul ca familia să-i fie alături și în străinătate. Dorina Negru cu XXX au locuit, în marea parte a timpului, acolo unde era detașat Veniamin Negru la serviciu – Libia, Kenya, Ghana, Moldova.

14. Reclamantul a precizat că, copilul minor comunică nestingherit cu mama sa, sincer și neinfluențat, diferența constând doar în faptul că acesta împărtășește valorile propuse de tatăl său – libera alegere și expunere a gândurilor, comunicare fără prejudecăți de natură rasială sau socială la școală și în mediul în care locuiește, interes sporit față de școală și activități extrașcolare (matematică, științe, dans, actorie, șah, squash și alte genuri de sport).

15. Reclamantul Veniamin Negru a solicitat prin cererea de chemare în judecată schimbarea domiciliului copilului minor XXX, născut la 30 noiembrie 2008, de la locul de trai al mamei sale Dorina Negru la locul de trai al tatălui său și încasarea din contul Docrinei Negru în beneficiul său a pensiei de întreținere pentru copilul minor, în mărime de $\frac{1}{4}$ din toate veniturile, până la atingerea majoratului.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

16. Prin hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, s-a admis parțial acțiunea depusă de Veniamin Negru și s-a schimbat domiciliul copilului minor XXX de la locul de trai al mamei sale, Dorina Negru, la locul de trai al tatălui său, Veniamin Negru. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată (vol. I, f.d. 178, 185-189 recto-verso).

17. În consolidarea soluției, prima instanță a reținut că, din anul 2016, minorul se află împreună cu tatăl său, Veniamin Negru în Republica Kenia, unde ultimul se află în deplasare de serviciu. Astfel, copilul de mai bine de 4 ani

locuiește în acest mediu de viață, adaptându-se la condițiile de trai, la specificul studiilor, anturajul prietenilor, ocupațiilor extrașcolare. Iar, fiind scos din acest mediu, copilul va suferi un stres inutil și va fi nevoit să se adapteze noilor condiții de viață.

18. Cu referire la pretenția de încasare a pensiei de întreținere a copilului minor, prima instanță le-a considerat neîntemeiate, deoarece reclamantul nu a prezentat careva probe referitor la venitul pârâtei, din care ar urma să fie calculată pensia alimentară. Mai mult ca atât, nu a fost dovedit faptul că pârâta nu participă benevol la întreținerea copilului. Dimpotrivă, din declarația copilului rezultă că mama lui îi face cadouri scumpe.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

19. La 18 ianuarie 2021, Dorina Negru, reprezentată de avocatul Ivan Turceac, a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, iar la 15 aprilie 2021 cererea de apel motivată (vol. I, f.d. 180-181, 204, 205-208).

20. La 21 ianuarie 2021, Veniamin Negru, reprezentat de avocatul Eduard Hadei, a depus prin intermediul oficiului poștal cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, iar la 22 martie 2021 cererea de apel motivată (vol. I, f.d. 183, 184, 200-202 recto-verso).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

21. Prin decizia din 29 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat Negru Veniamin și s-a admis apelul declarat de Dorina Negru.

21.1. S-a casat hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, în partea admitterii pretenției privind schimbarea domiciliului copilului minor și în această parte s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Negru Veniamin în partea pretenției cu privire la schimbarea domiciliului copilului minor. În rest, hotărârea s-a menținut. Totodată, s-a încasat de la Veniamin Negru în beneficiul Dorinei Negru suma de 75 MDL cu titlu de cheltuieli de judecată sub formă de taxă de stat suportate în apel (vol. II, f.d. 5, 6-17).

POZIȚIA INSTANȚEI DE RECURS

22. Prin decizia din 13 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de către Veniamin Negru, s-a casat integral decizia din 29 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău și s-a restituit cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (vol. II, f.d. 75-82).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL DUPĂ REJUDECARE

23. Prin decizia din 28 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Dorina Negru și s-a admis apelul declarat de Veniamin Negru.

23.1. S-a casat parțial hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, în partea respingerii pretenției de încasarea a pensiei de întreținere a copilului minor și, în această parte, s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care:

23.2. S-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de înaintată de Veniamin Negru împotriva Dorinei Negru, intervenienți accesorii Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei Criuleni și Direcția Asistență Socială și Protecția Familiei sect. Centru, mun. Chișinău, cu privire la încasarea pensiei de întreținere a copilului minor.

23.3. S-a încasat din contul Dorinei Negru în beneficiul lui Veniamin Negru pensia de întreținere a copilului minor XXX în cuantum de $\frac{1}{4}$ din salariu și/sau alte venituri ale pârâtei Dorina Negru, începând cu data adresării în judecată cu actuala acțiune – 14 octombrie 2019 până la atingerea majoratului de către copil.

23.4. S-a anulat titlul executoriu privind încasarea pensiei de întreținere a copilului minor XXX de la Veniamin Negru în folosul Dorinei Negru, eliberat în baza decizia din 20 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

23.5. S-a încasat de la Dorina Negru în beneficiul statului taxa de stat în sumă de 150 MDL pentru examinarea acțiunii și suma de 112,50 MDL pentru examinarea apelului, pentru pretenția de încasare a pensiei de întreținere, de a cărei plată reclamantul a fost scutit în temeiul legii.

23.6. În rest, hotărârea din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central, pronunțată în actuala cauză civilă s-a menținut

24. În consolidarea soluției, instanța de apel a considerat, prin prisma prevederilor art. 18 și 19 din Convenția pentru protecția copilului, dar și a art. 51 alin. (2)-(3) și art. 63 alin. (1), (2) și (3) din Codul familiei, că prima instanță temeinic și legal a dispus schimbarea domiciliului copilului minor de la locul de trai al mamei la locul de trai al tatălui, în baza circumstanțele de fapt invocate de

acesta în cererea de chemare în judecată, cum și în baza opiniei copilului minor expuse în declarația dată în fața notarului în anul 2019, declarație reconfirmată în anul 2023 în prezența Consului Republicii Moldova la Istanbul, Turcia.

25. Instanța de apel a notat că, potrivit acestor declarații, copilul și-a manifestat dorința de a rămâne mereu cu tatăl, apreciind conștient alegerea sa, prin opinie liber exprimată, subliniind în mod aparte relația puternică și specială pe care o are cu acesta. Astfel, aplicând prevederile legale ce guvernează dreptul copilului minor de a-și alege cu care dintre părinți va domicilia după desfacerea căsătoriei dintre părinți, Curtea de Apel Chișinău a conchis că în speță sunt prezente temeuri de a schimba domiciliul copilului minor de la locul de trai al mamei la locul de trai al tatălui.

26. În acest sens, instanța de apel a remarcat că nu poate reține argumentul Dorinei Negru, precum că există deja o hotărâre judecătorească definitivă, prin care a fost stabilit domiciliul copilului minor cu mama sa și legea nu prevede schimbarea domiciliului. Or, conform cadrului legal național, după examinarea cauzelor privind stabilirea domiciliului copilului minor, instanța poate să decidă schimbarea locului de reședință a copilului minor, reieșind din schimbarea situației. Iar, în condițiile speței, s-a constatat cu certitudine că, copilul minor locuiește de mai mult de 4 ani împreună cu tatăl său, la moment fiind atașat de acesta, fiind obișnuit cu acest mod de viață, cu activitățile școlare și extrașcolare pe care le are.

27. Cu titlu subsecvent, Curtea de Apel Chișinău a apreciat ca fiind neîntemeiată concluzia primei instanțe cu privire la respingerea pretențiilor de încasare a în folosul tatălui a pensiei de întreținere a copilului minor. Or, prin prisma prevederilor art. 74 și art. 75 din Codul familiei, în situația în care s-a stabilit necesitatea schimbării domiciliului copilului minor cu tatăl acestuia, mama urmează să achite pensia de întreținere a copilului minor.

28. Mai mult ca atât, la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor, urmează a se ține cont de prevederile art. 58 alin. (1) și art. 74 alin. (1) din Codul familiei, care expres prevăd că părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sunt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat, cât și de informația prezentată de Biroul Național de Statistică despre valoarea minimului de existență pentru un copil și nu informația despre salariul mediu lunar al unui lucrător sau informația cu privire la mărimea minimului de existență, deoarece pensia se încasează pentru întreținerea copilului minor.

29. Finalmente, Curtea de Apel Chișinău a notat că, prin temeiul art. 13 din Codul de executare, în cazul modificării hotărârii, instanța eliberează un nou titlu executoriu în corespundere cu dispozitivul modificat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

30. La 09 august 2024, Dorina Negru și reprezentantul acesteia, avocatul Ivan Turceac, au declarat recurs împotriva deciziei din 28 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în temeiul art. 432 alin. (1) lit. a), b) și e) din Codul de procedură civilă, solicitând casarea integrală a deciziei recurate și a hotărârii din 23 decembrie 2020 a Judecătoriei Criuleni, sediul Central cu pronunțarea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii lui Veniamin Negru, ca fiind neîntemeiată (vol. II, f.d. 136-143).

ARGUMENTELE RECURSULUI

31. În motivarea recursului, Dorina Negru și reprezentantul acesteia, avocatul Ivan Turceac, în esență, au reiterat circumstanțele de fapt și de drept ale speței, similare celor cuprinse în referința la cererea de chemare în judecată și în cererea de apel, suplimentar invocând că hotărârea primei instanțe și decizia instanței de apel sunt arbitrare, bazate în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, interpretarea legii din hotărârea contestată fiind contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, iar prin admiterea recursului se va consolida jurisprudența Curții Supreme de Justiție.

32. Recurenta a menționat că, instanța de apel, la rejudecarea cauzei, nu a ținut cont de decizia din 13 iulie 2022 a Curții Supreme de Justiție (dosar nr. 2ra-340) și concluziile acesteia, care au desființat decizia din 29 septembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar drept consecință au format o practică judicioasă în acest sens.

33. Recurenta a menționat că, în cadrul examinării cauzei în ordine de apel, reprezentantul său a solicitat instanței să țină cont de concluziile Curții Supreme de Justiție și să oblige reclamantul să asigure posibilitatea de a audia copilul minor în conformitate cu regulile de procedură civilă. Instanța de apel a admis această solicitare și a pus în sarcina părții reclamante de a asigura prezența copilului minor în instanța de judecată în scopul audierii acestuia, iar examinarea apelului a fost amânată pentru o perioadă nedeterminată, părțile urmând a fi înștiințate suplimentar despre ora și data examinării cauzei. Ulterior, reprezentantul Dorinei Negru a recepționat prin e-mail citația pentru ședința Curții de Apel Chișinău

stabilită pentru data de 29 februarie 2024, ora 15:00, iar când s-a prezentat la ședință împreună cu partea oponentă, au aflat de la greșier că apelul a fost deja examinat în fond cu o zi înainte, adică la 28 februarie 2024.

34. Recurenta a considerat că instanța de apel intenționat a indus părțile în eroare, a examinat cauza la o altă dată decât data pentru care au fost citate părțile. Respectiv, instanța de apel a judecat cauza fără participarea părților, fapt prin care a fost viciat dreptul la apărare și audierea copilului minor. Iar, din decizia contestată și procesul-verbal al ședinței de judecată rezultă cert că, copilul minor nu a mai apărut în fața instanței să fie ascultat.

35. În opinia recurente, Curtea de Apel Chișinău a examinat litigiul superficial, fără cercetarea multiaspectuală atât a circumstanțelor care au importanță la examinarea cauzei, cât și cercetarea tuturor probelor pro sau contra, cu posibilitatea audierii copilului minor în această procedură așa s-a menționat în decizia Curții Supreme de Justiție, iar drept consecință a emis o decizie arbitrară, bazată în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

36. Ba mai mult, probele la care face referire instanța de apel nu au relevanță în cazul dat, deoarece nu au fost obținute în condițiile impuse de legea națională, și anume declarația dată în fața notarului în anul 2019, declarație reconfirmată în anul 2023 în prezența Consului Republicii Moldova la Istanbul, cât și hotărârea din 22 februarie 2018 a instanței de judecată pentru cauzele privind copiii Nairobi, Kenya. Or, aceste probe vin dintr-un stat cu care Republica Moldova nu a semnat Tratat internațional de colaborare în materie civilă. Deopotrivă, probele date au fost deja obiect de studiu atât la Curtea de Apel Chișinău (decizia din 20 septembrie 2018 în dosarul nr. 2a-54/18), cât și la Curtea Supremă de Justiție (decizia din 15 mai 2019 în dosarul nr. 2ra-224/19), care nu a reținut ca temei de admitere a recursului hotărârea din 22 februarie 2018 a instanței de judecată pentru cauze privind copiii Nairobi, Kenya, deoarece între Republica Moldova și Kenya lipsește un tratat bilateral de asistență juridică în materie civilă. Ulterior, prin încheierea din 02 octombrie 2019 (dosar nr. 2rh-83/19), Curtea Supremă de Justiție a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Veniamin Negru împotriva deciziei din 15 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Dorina Negru împotriva lui Veniamin Negru cu privire la desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor și încasarea pensiei de întreținerea copilului minor și la cererea de chemare în judecată a lui Veniamin Negru împotriva Dorinei Negru cu privire la desfacerea căsătoriei și stabilirea domiciliului copilului minor.

37. Astfel, decizia din 15 mai 2019 a Curții Supreme de Justiție este irevocabilă și se bucură de puterea lucrului judecat, ce face inadmisibilă reexaminarea probelor.

38. Succesiv, recurenta a indicat că, intimatul Veniamin Negru, în luna mai a anului 2016, a scos ilegal copilul minor din țară și până în prezent evită intrarea în Republica Moldova, refuză categoric să permită revenirea copilului în țară, refuză copilului să contacteze cu mama (prin rețelele de socializare comunică puțin și doar în prezența tatălui), cu bunicii și rudele din partea mamei, copilul este impus de tatăl său să se îndepărteze de mamă și de rudele acesteia.

39. Mai mult ca atât, pe faptul dat, Procuratura municipiului Chișinău a pornit urmărirea penală în privința lui Veniamin Negru, bănuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 207 din Codul penal (scoaterea ilegală a copiilor din țară), care ulterior a fost suspendată, din motivul neprezentării lui Veniamin Negru în fața procurorului.

40. Deopotrivă, recurenta a invocat că interpretarea legii din decizia recurată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție, care a subliniat că interesele copilului impun menținerea legăturilor sale cu familia, cu excepția cazurilor în care atmosfera din familie s-a dovedit deosebit de neadecvată, iar instanțele trebuie să realizeze o analiză detaliată a întregii situații de familie și a unei întregi serii de factori, în special de natură factuală, emoțională, psihologică, materială și medicală, și să realizeze o evaluare echilibrată și rezonabilă a respectivelor interese ale fiecărei persoane, cu preocuparea constată de a găsi cea mai bună soluție pentru copil, evaluarea fiind, în fiecare caz, o importanță crucială.

41. În acest sens recurenta a menționat că, în speță, copilul minor nu a fost ascultat în ședința de judecată în condițiile impuse de legea națională, iar înscrisurile prezentate în calitate de probe nu sunt obținute ilegal. Totodată, decizia recurată nu conține o analiză detaliată a întregii situații de familie și a unei întregi serii de factori, în special de natură factuală, emoțională, psihologică, materială și medicală, precum și o evaluare echilibrată și rezonabilă a respectivelor interese ale fiecărei persoane.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

42. Art. 429 din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

43. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

44. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

- a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;
- b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;
- c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;
- d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;
- e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;
- f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)-f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

45. Art. 433 din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

- a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1);
- a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);
- b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434;
- c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;
- d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat;
- e) problema juridică invocată în recurs nu este de o importanță fundamentală pentru dezvoltarea jurisprudenței;
- f) recursul este vădit neîntemeiat.

(2) Recursul declarat în temeiul art. 432 alin. (1) lit. e) nu poate fi declarat inadmisibil în temeiul alin. (1) lit. e) din prezentul articol.”

46. Art. 440 din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

47. Referitor la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, potrivit extrasului din poșta electronică Zimbra cu adresa „zoia.plesca@justice.md”, copia deciziei motivate din 28 februarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată în mod electronic reprezentantului recurentei în data de 12 iunie 2024 (vol. II, f.d. 133). Astfel, în speță, calea de atac în ordine de recurs se consideră a fi demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererea de recurs a fost depusă la 09 august 2024 (vol. II, f.d. 136).

48. Din analiza prevederilor legale reținute supra, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, urmează să însușească în condițiile Codului de procedură civilă exercitarea efectivă a unui control de legalitate veritabil bazat pe temeuri concludente și serioase. Astfel, normele citate oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă.

49. În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul de procedură civilă dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate.

50. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

51. Completul de judecată atestă că, în condițiile speței, motivele de casare invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de Curtea de Apel Chișinău și nu relevă interpretarea contrară a legii și aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural sau că aceasta s-

ar baza în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

52. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul depus conține obiecții de fapt și de drept similare celor expuse în fața Curții de Apel Chișinău și căroră le-a fost dată apreciere în mod corespunzător. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în prima instanță, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii/deciziei și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

54. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată.

55. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate Curții de Apel Chișinău și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici. Simpla trimitere la un text de lege, fără explicarea pretensei interpretări și/sau aplicării eronate a prevederilor legale de către Curtea de Apel Chișinău, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unui asemenea pretins argument, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție s-ar substitui autorului recursului, fapt care ar echivala cu un control efectuat din oficiu.

56. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special, în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

57. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder contra

Regatului Unit, § 38; Stanev contra Bulgariei (MC), § 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo contra Italiei, § 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services contra Franței, § 45).

58. Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten contra Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers contra Suediei, 09 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

59. Cu titlu subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că nu poate accepta argumentele recurente și ale reprezentantului acesteia în partea vicierii procedurii de citare pentru ședința de 28 februarie 2024, deoarece au fost au fost invitați la ședința de judecată pentru data de 29 februarie 2024, ora 15:00. Or, conform extrasului din poșta electronică Zimbra, cu adresa „zoia.plesca@justice.md”, la 09 ianuarie 2024, ora 13:48, Curtea de Apel Chișinău a expediat în mod electronic în adresa participanților la proces citația în dosarul nr. 2-19163216-02-2a-27072022.

60. Conform textului citației:

„În legătură cu modificarea zilei de examinare a cererilor de apel prin Dispoziția Președintelui Curții de Apel Chișinău **ședința de judecată numită pentru data de 29.02.2024, ora 15:00, nu va avea loc.**

Curtea de Apel Chișinău, Colegiu Civil, situată pe adresa: mun. Chișinău, Teilor 4, **Vă cheamă pe data de 28.02.2024 la ora 15:00, sala nr. 9** în legătură cu examinarea cauzei civile Veniamin Negru vs. Dorina Negru – determinarea domiciliului copilului minor în ordine de apel.”

61. Având în vedere conținutul citației expediate electronic la data de 09 ianuarie 2024, care informează clar și fără echivoc despre modificarea datei ședinței de judecată din 29 februarie 2024 în 28 februarie 2024, precum și despre ora și locul desfășurării acesteia, Completul de judecată al Curții Supreme de

Justiție reține că obligația instanței de apel de a înștiința părțile cu privire la desfășurarea ședinței a fost pe deplin respectată.

62. Prin urmare, susținerile recurente privind pretinsa viciere a procedurii de citare sunt neîntemeiate și nu pot fi reținute, deoarece Curtea de Apel Chișinău și-a îndeplinit corespunzător obligația legală de notificare.

63. În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul Dorinei Negru și a reprezentantului acesteia, avocatului Ivan Turceac, ca fiind vădit neîntemeiat.

64. În conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. f) și art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul Dorinei Negru și a reprezentantului acesteia, avocatului Ivan Turceac.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Oxana Parfeni